

NEWSLETTER

LIDERZY WOLONTARIATU W UTW

NUMER 1, LISTOPAD 2015

WOLONTARIAT. WYBRANE ZAGADNIENIA FORMALNO-PRAWNE (CZ.1)

Co to jest wolontariat?

Wolontariat to świadoma i dobrowolna aktywność, która może zostać podjęta przez osoby w każdym wieku, będąca odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne - innych osób czy też organizacji.

Centrum Wolontariatu

definiuje wolontariat jako świadomą, dobrowolną działalność podejmowaną na rzecz innych,
wykraczającą poza więzi rodzinno-przyjacielsko-koleżeńskie
(zob. www.wolontariat.org.pl).

W przepisie art. 2 pkt 3 *Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* ustawodawca wskazuje, iż wolontariuszem jest osoba fizyczna, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w tejże ustawie.

Zasadniczym aktem prawnym regulującym formalno-prawne kwestie wolontariatu jest Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej: Ustawa).

W jakich podmiotach można angażować wolontariuszy?

Wolontariusze mogą wykonywać świadczenia na rzecz:

- 1) **organizacji pozarządowych** oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 *Ustawy* w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej;
Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 Ustawy to:
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele

statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;

- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
 - spółdzielnie socjalne;
 - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników;
- 2) **organów administracji publicznej**, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej;
 - 3) **jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy**, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej;
 - 4) **podmiotów leczniczych** w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej.

Pamiętajmy, że wolontariatu nie można łączyć działalnością gospodarczą prowadzoną przez dany podmiot.

Warto pamiętać, iż przepisy Ustawy (art. 42 ust. 3) przewidują, iż **członek stowarzyszenia może wykonywać świadczenia, jako wolontariusz, na rzecz stowarzyszenia, którego jest członkiem**. W praktyce może to oznaczać, iż np. przewidziane zostanie, że wkład własny osobowy w realizowanym przez organizację projekcie (jeśli taki wkład jest dopuszczony

przez grantodawcę) może być wykazany jako świadczenia członków tej organizacji (np. słuchaczy UTW).

Podmioty, które angażują w swojej działalności wolontariuszy noszą nazwę **KORZYSTAJĄCY**.

Co to jest porozumienie o wolontariat?

Porozumienie o wolontariat to umowa cywilnoprawna zawierana pomiędzy wolontariuszem i korzystającym. **Umowa taka powinna określać zakres, sposób wykonywania świadczenia, czas pracy wolontariusza oraz zasady jej rozwiązania**. Jeśli korzystający planuje zaangażować wolontariusza na okres do 30 dni, porozumienie o wolontariat może zostać zawarte w formie ustnej. W przypadku natomiast zaangażowania wolontariusza na okres dłuższy niż 30 dni – porozumienie zawsze powinno być zawarte na piśmie. Ustawa nie określa wzoru przedmiotowego porozumienia - wzory dostępne są jednak w Internecie, dysponują nimi również podmioty zajmujące się zagadnieniami wolontariatu.

Warto wiedzieć, iż w każdym przypadku na żądanie wolontariusza **korzystający jest zobowiązany potwierdzić na piśmie treść porozumienia o wolontariat**, a także wydać temu wolontariuszowi pisemne zaświadczenie o wykonaniu przez niego umówionych świadczeń, obejmujące również zakres wykonywanych czynności.

▪ *Wojciech Nalepa*

„Dawaj z siebie obficie. Rozdawaj i rozsiewaj. Dziel się swoimi darami-czasem, pieniędzmi, wsparciem, informacją, dobrą wolą. Kochaj, kochaj, kochaj. Nigdy nie będziesz zbyt stary, by dawać i przyjmować miłość. Gdy będziesz obdarowywać innych miłością, ona wróci, by zamieszkać w twym sercu, czyniąc Cię duchowo zdrowym i pełnym”.

Carol Ann Morrow

BĄDŹ TYGRYSEM

Aleksander Doba z Polic (rocznik 1946) miał za sobą 67 urodziny, gdy wyruszył w rejs kajakiem przez Ocean Atlantycki.

- Wolę żyć jeden dzień jako tygrys, niż sto dni jako owca – mówi. Jest mężem, ojcem dziadkiem, emerytem.

Najważniejszą naukę, jaką można odnaleźć w niecodziennym wyczynie pana Aleksandra streścił w jednym zdaniu jego syn:

- Tato jest niesamowitym przykładem, że wiek nie jest przeszkodą w spełnianiu marzeń, że sami skazujemy się na starość, jeżeli nic nie robimy - powiedział.¹

ZŁOTE, DIAMENTOWE, BRYLANTOWE SERCA

Żeby coś robić perfekcyjnie – potrzebne jest doświadczenie i czas. Żeby perfekcyjnie pomagać, nie wystarczy dobre serce wrażliwe na krzywdę, albo po prostu na potrzeby drugiego człowieka. Trzeba też samemu niejedno przeżyć i mieć wolny czas, który można na pomoc poświęcić.

Dlatego perfekcyjni wolontariusze to ludzie, którzy mają za sobą 60, 70 urodziny - bogaci w doświadczenia życiowe, wolni od mnóstwa obowiązków związanych z byciem młodą mamą, młodym tatą, z rozwojem kariery zawodowej.

Wolontariat to piękna przygoda bez ograniczeń wieku, a na dodatek, przygoda, która odmładza. Są na to naukowe dowody: Naukowcy Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego zaskoczyli świat wynikami badań jakie ukazały się na łamach „BMC Public Health” oraz "Health Psychology". Z analiz życiorysów i ankiet przeprowadzonych wśród wolontariuszy wynika, że ci którzy bezinteresownie pomagają, cieszą się lepszym zdrowiem, dłużej żyją, czują się szczęśliwsi.

Wolontariusze po 60. i 70 urodzinach mogą podejmować przeróżne aktywności. Ci, którzy czują się na siłach, pomagają w codziennych czynnościach chorym bądź niepełnosprawnym. Inni – którzy ze względu na stan zdrowia muszą oszczędzać siły, użyczają swojej wiedzy, dzielą się nią podczas spotkań, warsztatów i realizacji

fot. www.foto-wspomnienia.pl

¹ Agnieszka Szymaszek: Aleksander Doba - kajakiem przez Atlantyk

różnorodnych projektów. Przecież wśród seniorów są prawnicy, ludzie świetnie znający języki obce, księżowie, lekarze, fotograficy. Ich umiejętności i doświadczenie są bezcenne. Bieczna jest nawet pomoc przy odrabianiu lekcji dzieciakom, które z różnych względów nie mają takiej pomocy ze strony najbliższych.

Wiek nie ma znaczenia

Wolontariuszem można zostać mając 15 lat, ale równie dobrze – mając 50 czy 80 lat. Nie ma górnej granicy wieku, do której można rozpocząć tę przygodę. To, że grono wolontariuszy tworzą osoby w różnym wieku, jest niezwykle korzystne – różnorodność umiejętności i doświadczeń sprawia, że wolontariusze mogą pomagać na wiele sposobów i co najważniejsze – skutecznie. W pewnych zadaniach lepiej sprawdza się osoba młoda, ale są też takie działania, które lepiej powierzyć osobom dojrzałym, z bogatym bagażem doświadczeń życiowych. Wolontariusze po pięćdziesiątce są bardzo potrzebni, wręcz niezastąpieni!

WOLONTARIAT - SPOSÓB NA ŻYCIE

Pan Tadeusz Centek z Bydgoszczy skończył 94 lata i jest wolontariuszem. Gdy w marcu 1990 r. proboszcz jego parafii ogłosił, że poszukuje osób chętnych i gotowych do poświęcenia swojego czasu podopiecznym hospicjum, nie zastanawiał się długo. Zgłosił się do pracy. Od tego czasu trzy razy w tygodniu cztery godziny spędza z ludźmi, którzy przygotowują się do pożegnania z doczesnością.

Jak mówią pracownicy hospicjum – jest niezwykle skromnym, bardzo pogodnym, ogromnie życzliwym człowiekiem. W latach młodości walczył w 2 Korpusie Polskim, jest weteranem armii brytyjskiej, przeżył niejedną osobistą tragedię,

ale nie stracił pogody ducha. W 2012 roku uhonorowano go Złotym Krzyżem Zasługi, w 2014 został finalistą konkursu „Zwykły bohater”. Dlaczego bohater? Bo poświęca pacjentom hospicjum ponad 500 godzin rocznie i ciągle pyta, czy w czymś jeszcze nie trzeba pomóc.

Amerykanka **Lilian Weber** to prawdopodobnie najstarsza wolontariuszka na świecie. Ma 100 lat i każdego dnia siada przy maszynie do szycia, aby ze skrawków kolorowych tkanin, koronek, tasiemek i koralików wyczarować sukienkę...

Uszyła już 1000 sukienek, z których każda trafia do organizacji charytatywnej, która następnie wysyła je do Afryki – pod strzechy najbiedniejszych domów Czarnego Lądu. Aby miejscowe dziewczynki mogły poczuć się piękne.

Każda sukienka jest inna - dopracowana w najdrobniejszych szczegółach i fantazyjnie ozdobiona.

Plan Lilian nie kończy się na tysiącu. Jeśli Bóg pozwoli, chce szyc dalej...

Co otrzymujemy przez wolontariat?

Wolontariusz dzieli się swoim czasem, wiedzą, życzliwością, zaangażowaniem, ale także (niektórzy twierdzą nawet, że przede wszystkim) otrzymuje coś w zamian. Praca przynosi wolontariuszowi korzyści nieprzeliczalne na pieniądze, choć bardzo cenne: są to nowe praktyczne umiejętności, budujące poczucie bycia potrzebnym, lepszą samoocenę, nowe znajomości i przyjaźnie. Dzięki wolontariatowi, po przejściu na emeryturę można rozwijać talenty i zainteresowania, na które w trakcie aktywności zawodowej brakowało czasu. Aktywność i radość z pomagania ma pozytywny wpływ na samopoczucie i zdrowie. Wolontariat odmienia życie nie tylko osoby, która otrzymuje pomoc, ale także wolontariusza. To swoista „transakcja wiązana”.

Wolontariat pozwala również z dystansem spojrzeć na własne problemy i trudności. Często nabierają one zupełnie innego wymiaru, gdy zostaną zestawione z sytuacjami innych ludzi. Osobiste troski bledną. U osób, które straciły zadowolenie z życia pojawia się zdolność dostrzegania w codzienności szczegółów, które pozwalają odnaleźć radość. Wolontariat uświadamia,

że poza pracą i rodziną jest jeszcze olbrzymia, niewykorzystana przestrzeń, w której można się realizować.

■ *Marcin Kałużny*

© magann- Fotolia

WARTO WIEDZIEĆ:

- **30 listopada 2015 r.** w Międzynarodowym Centrum Targowo-Kongresowym EXPO w Krakowie odbędzie się **Małopolska Gala Wolontariatu**.
- Dzień **5 grudnia** został ustanowiony Międzynarodowym Dniem Wolontariusza w 1985 r. przez Organizację Narodów Zjednoczonych.
- **8 grudnia 2015 r.** Regionalne Centrum Wolontariatu w Krakowie organizuje spotkanie informacyjne **"Dlaczego warto zostać wolontariuszem?"** dla osób zainteresowanych pełnieniem wolontariatu.
- zaangażowanie w nieodpłatne i dobrowolne działania na rzecz organizacji charytatywnych i zajmujących się wolontariatem deklaruje **12% Polaków powyżej 55 roku życia**. Wolontariat osób dojrzałych jest najbardziej rozpowszechniony w krajach skandynawskich (przede wszystkim Szwecji) oraz Holandii, gdzie zaangażowanie w aktywność wolontariacką deklaruje 56% osób powyżej 55 roku życia.

(źródło: *Wolontariat osób dojrzałych w Polsce Ekspertyza dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej*)

WYDAWCA:

Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń
Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Nowym Sączu

OGÓLNOPOLSKA
FEDERACJA STOWARZYSZEŃ
UNIwersYTETÓW TRZECIEGO WIEKU

AUTORZY:

Wojciech Nalepa
Marcin Kałużny
Mariola Pękala Piekarska

SKŁAD:

Katarzyna Borczyk

ADRES WYDAWCY:

Ogólnopolska Federacja
Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku
33-300 Nowy Sącz
ul. Jagiellońska 18
tel./fax (+48 18) 443 57 08
e-mail: federacjaautw@interia.eu
www.federacjaautw.pl

